

Paweł Madera

Krzyżowice, st. 4, gm. Kobierzyce,
woj. wrocławskie, AZP 82-27/37

Informator Archeologiczny : badania 30, 49-50

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

szezo, związanego z kręgiem lendzielsko-polgarskim, oraz późniejszego, z okresu rozwoju kultury pucharów lejkowatych. O szczególnym charakterze omawianego stanowiska świadczy przede wszystkim jego lokalizacja w obrębie strefy piaskowej, co wśród małopolskich neolitycznych punktów osadniczych zdarza się rzadko.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie. Badania będą kontynuowane.

KRZEMIONKI, st. 1,
gm. Bodzechów,
woj. kieleckie,
AZP 83-71/-

- kopalnie krzemienia pasiastego kultury amfor kulistych (neolit)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 2 do 31 sierpnia przez dr. Wojciecha Borkowskiego (Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie). Finansowane przez Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Osiemnasty sezon badań. Wytyczono wykop o powierzchni 35 m² (5 x 7 m), w obrębie którego znajdował się wykop sondażowy z 1992 r. o wymiarach 2 x 1,5 m.

Odkryto dwie pracownie obróbki siekier czworosiecznych (nr 1 i nr 2) położone po obu stronach ścieżki gruzowej, wychodzącej z tzw. bramy w hałdzie kopalni komorowej 7/610 i usytuowanej na przedłużeniu tej bramy w kierunku kopalni 611, czyli w kierunku zachodnim od centrum studniska kopalni 7/610. Pracownia nr 1 jest w partii przylegającej do ścieżki starsza od niej. Generalnie wchodzi na hałdę kopalni 7/610, miejscami jest jej współczesna. Ponieważ rozległość pracowni wskazuje na jej wielosezonowość, nie jest wykluczone, że w pewnych partiach może być ona starsza od ostatniej fazy rozmywania hałdy, trudno jednak stwierdzić w których, z uwagi na eksplorację powierzchniową. Natomiast zdecydowanie pracownia nr 1 wchodzi pod hałdę kopalni 611 na całym odcinku styku. Pracownia nr 2, ulokowana zapewne na calcu, jest częściowo starsza od ścieżki, a w rejonie zachodnim częściowo współczesna hałdzie kopalni 7/610. Wzajemna relacja stratygraficzna między obydwoma pracowniami jest niemożliwa do ustalenia, planigraficzny związek między nimi da się ustalić na podstawie dokumentacji wykopu z 1992 r. W trakcie eksploracji pozyskano około 4000 sztuk krzemienno-odpadkowego, 3 fragmenty ceramiki kultury amfor kulistych oraz fragment ostrza kamiennego kilofa cygarowatego.

Następnym etapem badań będzie odsłonięcie stropu pracowni nr 1 w kierunku centrum kopalni 611 tak, aby natrafić na ślady zabudowy i obozowiska związanego z kopalnią 7/610 i pracownią nr 1. Ich znalezienie będzie dowodem na istnienie pola krocącego w rejonie kopalń komorowych na polu eksploatacyjnym w Krzemionkach i wykaże poprawność hipotezy, dotyczącej organizacji pól górniczych w neolitycznych kopalniach krzemienia w Krzemionkach.

Materiał krzemienno-odpadkowy przechowywany jest w Krzemionkach w magazynach Muzeum Historyczno-Archeologicznego w Ostrowcu Świętokrzyskim, materiał wydzielony i dokumentacja – w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

KRZYŻOWICE, st. 4,
gm. Kobierzyce,
woj. wrocławskie,
AZP 82-27/37

- ślad osadnictwa kultury ceramiki wstęgowej klutej z fazy późnej (neolit)
- osada kultury pucharów lejkowatych z fazy wióreckiej i lubońskiej (neolit)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Pawła Maderę (Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Finansowane przez Generalnego Konserwatora Zabytków. Pierwszy sezon badań. Stanowisko położone jest na kulminacji wyniesienia kemo-wego, w odległości około 800 m na zachód od południowego krańca wsi. Wykop I/96 założono przy krawędzi „dziko” eksploatowanej piaskowni. Przebadano powierzchnię 194 m².

Włączając 3 jamy zlokalizowane w ścianie wybijzyska, odkryto 16 obiektów. Wystąpiły one bezpośrednio pod warstwą orną i zagłębione były w zróżnicowane, przeważnie piaszczyste podłoże. Całkowite zniszczenie warstwy kulturowej nastąpiło w wyniku prac rolnych i procesów stokowych. Wśród odkrytych obiektów dominowały jamy zasobowe. Zaliczyć do nich należy 9 obiektów różnej wielkości, o trapezowatym przekroju i silnie warstwowanym wypełnisku. Funkcje magazynowe mogły spełniać również 2 jamy o prostokątnym przekroju, w tym wyróżniający się rozmiarami, choć zachowany częściowo, obiekt nr 2 (głębokość w calcu – 1,3 m; średnica – ponad 2 m). Na uwagę zasługuje również, zachowany częściowo, obiekt nr 3, złożony z płytkiego, nieckowatego zagłębienia, w obrębie którego wystąpiła niewielka jama trapezowata. Układ ten nasuwa przypuszczenie, iż jest to pozostałość budynku zaopatrzonego w piwniczkę. Ponadto wyeksplorowano fragment innego płytkiego zagłębienia.

nia – palenisko zawierające dużą ilość drobnych przepalonych kamieni – oraz 2 niewielkie jamy, które można interpretować jako obiekty posłupowe. Inwentarz ruchomy obejmował liczne fragmenty ceramiki (w tym zaledwie kilka ornamentowanych), bryłki polepy z odciskami konstrukcji budowlanej, odlupki krzemienne, żarno nieckowate odkryte na dnie obiektu nr 2, dużych rozmiarów kamień szlifierski, kości zwierzęce, fragmenty rogu, muszle małży oraz zwęglone ziarna zboża znalezione w otoczeniu wspomnianego żarna. Wszystkie obiekty należy wiązać z kulturą pucharów lejkowatych, przy czym cechy materiału ceramicznego wskazują na dwa etapy zasiedlenia stanowiska. Faza starsza nawiązuje wyraźnie do zubożonej w stosunku do obszarów niżowych stylistyki wióreckiej grupy wschodniej, natomiast w fazie młodszej stanowisko znajdowało się w zasięgu grupy południowej (śląsko-morawskiej), podlegającej silnym wpływom kultury ceramiki promienistej. Ponadto na złożu wtórnym znaleziono pojedyncze fragmenty ceramiki o cechach prawdopodobnie późnej fazy kultury ceramiki wstęgowej klutej.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym we Wrocławiu. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Śląskich Sprawozdaniach Archeologicznych”, Wrocław.

Badania nie będą kontynuowane.

Kuczkowo, st. 1,
gm. Zakrzewo, woj. wrocławskie

patrz: środkowa i późna epoka brązu

KUCZKOWO, st. 5,
gm. Zakrzewo,
woj. wrocławskie,
AZP 46-43/234

- osada kultury ceramiki wstęgowej rytej (neolit)
- osada kultury ceramiki wstęgowej klutej (neolit)
- osada kultury późnej ceramiki wstęgowej (neolit)
- osada kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- osada kultury amfor kulistych (neolit)
- cmentarzysko kurhanowe kultury ceramiki sznurowej (neolit)

Ratownicze badania wykopaliskowe na trasie gazociągu tranzytowego Rosja-Niemcy, przeprowadzone przez mgr. Piotra Chachlikowskiego (Instytut Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Finansowane przez EuRoPol Gaz SA. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 5063 m².

Odkryto i wyeksplorowano 817 obiektów, z czego 362 to jamy osadowe, 397 – dolki posłupowe, 34 – wybierzyska-glinianki, 17 – rowy fundamentowe chat naziemnych, 7 – groby, w tym 2 w konstrukcji ziemno-naziemnej (kurhany). Na szczególną uwagę zasługuje unikatowe naczynie antropomorficzne o cechach żeńskich, związane z kulturą ceramiki wstęgowej klutej (genetycznie należące do środowiska kulturowego Kotliny Karpackiej). Z kulturą późnej ceramiki wstęgowej wiąże się jedna z największych osad z tzw. długimi domami: na odcinku 300 m zarejestrowano 17 chat o funkcji mieszkalno-gospodarczej. Odkryto dwa kurhany „starsznurowe” (konstrukcja ziemno-naziemna), wzniesione na planie koła o średnicy około 5 m, z centralnie umieszczoną jamą grobową, otoczoną rowem z palisadą gęsto rozmieszczonych słupów. Zmarły (mężczyzna wzrostu około 150 cm) złożony był do jamy w pozycji skurczonej.

Badania powinny być kontynuowane.

KURKOCIN, st. 14,
gm. Dębowa Łąka,
woj. toruńskie,
AZP 35-48/6

- osada kultury ceramiki wstęgowej rytej i kultury późnej ceramiki wstęgowej (neolit)

Badania weryfikacyjno-sondazowe, przeprowadzone w listopadzie przez mgr. Pawła Gurtowskiego (PSOZ Toruń). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 7 m².

Prace miały na celu uściślenie danych o istniejących zagrożeniach (głęboka orka) i stanie zachowania nawarstwień kulturowych oraz pozyskanie materiału zabytkowego, pozwalającego na precyzyjniejsze datowanie stanowiska. W trakcie prospekcji terenowej zarejestrowano na powierzchni ślady pięciu intensywnie niszczonej jam. Na jednej z nich założono wykop sondazowy. Wyeksplorowano pozostałości prawdopodobnie glinianki o wymiarach 2,5 x 1,9 m i miąższości dochodzącej do 70 cm. Pozyskano 66 fragmentów ceramiki, którą wydatowano na III fazę rozwojową kultury ceramiki wstęgowej rytej na ziemi chełmińskiej.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ w Toruniu.

Badania nie będą kontynuowane.